

Türk Tabipleri Birliği

Turkish Medical Association

PANDEMİ BÜLTENİ #15

COVID-19 SALGINI, GRİP MEVSİMİ ve GRİP AŞILAMALARI

29 Eylül 2021

Sağlık Bakanı; Aralık 2020'deki açıklamasında, 2 milyon 300 bin grip (influenza) aşısının alındığını ve 600 bini sağlık çalışanı olmak üzere 1 milyon 36 bin kişiye grip aşısı yapıldığını açıkladı. Oysa Türkiye'de grip açısından riskli nüfus 15-20 milyonun üzerinde. Bu verilere karşın; maske, fiziksel mesafe ve hijyen gibi önlemlerin de etkisiyle; 2019-2020 grip sezonunda önceki grip sezonlarına göre ülkede daha az vaka kaydedildi. Bu yıl grip sezonuna girilirken COVID-19 önlemlerinin geçen sezondakine göre daha zayıf olması, grip aşısının önemini artırmaktadır.

TTB, geçen sene olduğu gibi bu sene de Sağlık Bakanlığına aşı tedariki ve aşılamanın teşvik edilmesi yönünde çağrılar yaptı. Sağlık Bakanlığı, geçen sene yaptığı hataları tekrarlamamak ve özellikle risk gruplarının eksiksiz aşılmasını sağlayabilmek için TTB'nin çağrılarını dikkate almak zorunda.

Grip sezonuna girerken, grip aşısı hakkındaki merak edilen soruları TTB olarak cevaplandırdık.

- **Grip Aşısı Olmalı mı?**

Grip (influenza), her yıl sonbahar ve kış aylarında görülen çok **hastalandırıcı**, hatta **öldürücü** olabilen bir hastalıktır.

Grip hastalığını ve gelişebilecek olumsuz sonuçları önlemenin tek ve en önemli yolu aşılama. Bu nedenle, Bağışıklama Danışma Komitesi (Advisory Committee Immunization Practices- ACIP) ve Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ) gibi ilgili kurum ve kuruluşlar önerilerini "**Grip olmak istemeyen herkes aşılanmalı**" şeklinde güncellemiştir.

Ancak hastalığın çok ciddi hatta ölümcül seyrettiği bazı "**risk gruplar**" tanımlanmıştır. Aşı tedarik sorunu yaşanabileceğinde bu risk gruplarının öncelenmesi gereklidir. O vakit bu risk gruplarını ve neden riskte olduklarını özetleyelim.

Türk Tabipleri Birliği

_____ Turkish Medical Association _____

Ciddi seyir ile giden ve mortaliteyi artıran en önemli sorun, zatürredir (pnömoni). Pnömoni, yani zatürre gelişim riski olanlar ise şöyle tanımlanılmaktadır:

“İleri Yaş, Kronik Hastalıkların Varlığı ve Sayısı, Bağışıklığın Baskılanması ve Gebelik”

Grip aşısını öncelikle bu kişiler olmalıdır.

• **Kimler Grip Aşısı Olmalı?**

- Yaş: 5 yaş altı (özellikle 6 ay-2 yaş arası) çocuklar ve 65 yaş üzeri erişkinler (Bazı kaynaklar 50 yaş üzerini riskli kabul etmektedir).
- Gebeler: Gebeliğin son üç ayı Ekim-Mayıs arasında geçecek olanlar en risklidir.
- Bağışıklığı baskılanmış kişiler: HIV, malign hastalıklar, ilaçlar...
- Alta yatan hastalıkları olanlar:
  - Kronik akciğer hastalıkları (astım dahil)
  - Kronik kalp hastalıkları (hipertansiyon hariç)
  - Renal hastalık (böbrek hastalıkları)
  - Hepatik (karaciğer hastalıkları)
  - Nörolojik (sinir sistemi)hastalıkları
  - Hematolojik (kan) hastalıkları
  - Metabolik hastalığı olanlar; DM, diyabet dahil...
- Morbid obez kişiler (VKİ > 40)
- 18 yaş altında olup sürekli aspirin kullanmak zorunda olanlar (Reye Sendromu riski nedeniyle),
- Kendileri influenzanın ağır seyretme riski taşımasalar da yukarıdaki risk grupları ile yakın temasta olan kişiler (ev halkı, bakım verenler),
- Sağlık çalışanları.

Grip hastalığının en önemli **komplikasyonları** ise şöyle özetlenebilir:

- Pnömoni
- Kronik akciğer hastalık (KOA) alevlenmeleri
- Kardiyak (perikardit, miyokardit) bulgular
- Nöromusküler (miyozit, transvers miyelit, ensefalit) bulgular

O nedenle, grip aşısını mümkünse herkes olmalıdır.

Türk Tabipleri Birliği

_____ Turkish Medical Association _____

• Grip Aşısı Ne Zaman Yapılmalı?

Aşı, ülkemizin de içinde bulunduğu kuzey yarımkürede ekim ayı içinde, risk grubunda olup aşılanmamış kişilerde ise şubat ayına kadar yapılabilir.

• Aşı Bulma Sorunu Olur mu?

Ülkemizde ilgili dernek, Bakanlık Kronik Hastalık Tarama ve TÜİK verilerine göre; 65 yaş üzeri nüfus ve Diyabet, KOAH, kronik böbrek ve kalp hastalığı olan kişilerin 20-40 milyon arasında olduğu bilinmektedir.

20-40 milyon doz aşı alınmış ise tedarik sorunu olmayacaktır.

• Grip Aşıları Nasıl Hazırlanır? Yapılmasına Engel Durumlar Var mıdır?

Grip aşıları için, dünya geneline dağılmış sörveyans laboratuvarları aracılığı ile kuzey ve güney yarımküredeki influenza aktivitesi DSÖ tarafından yakından izlenmekte ve kuzey yarımküre için şubat ayında, güney yarımküre için ise eylül ayında gelecek sezon aşılarında bulunması gereken virüsleri belirlenmektedir. Böylece yüksek etkili olması temin edilmektedir.

Her yıl, bu şekilde ve yeniden hazırlanmakta olan inaktif influenza aşısı 1945'ten beri aynı yöntemle ve gelişen teknolojinin imkanlarıyla daha saf ve kaliteli şekilde üretilmektedir.

Aşıların üretim ve uygulanma süreçleri yakın izlem altındadır. Dolayısıyla aslında çok eski bir aşı olup bugüne kadar milyonlarca doz uygulanmış ve ciddi bir yan etkisi görülmemiş bir aşıdır.

• Grip Aşısının Yan Etkileri Var mıdır?

Aşılar "**inaktif**"tir, yani içlerinde canlı virüs bulunmaz. Bu nedenle aşının hastalık yapma ihtimali bulunmamaktadır. Tüm aşılarda olduğu gibi, en sık görülen yan etkisi aşı yerindeki ağrı ve hassasiyettir, ki 24-48 saat içerisinde kaybolur. Aşı sonrası 1-2 gün içinde kendiliğinden geçen nezle benzeri şikayetler nadiren oluşabilir.

Aşının içinde tiyomerosal ya da alüminyum bulunmamaktadır.

Grip aşıları 1943 yılından beri kullanılmaktadır. Aşıların üretim ve uygulanma süreçleri yakın izlem altındadır. Eğer aşılar güvenilir olmasa ya da yeterince etkili olmasaydı aşıları üreten firmalar çoktan büyük cezalara çarptırılırlar ve aşı ya da başka hiçbir şey satamazlardı.

Türk Tabipleri Birliği

— Turkish Medical Association —

• Aşı Uygulanması Bağışıklık Sistemini Zayıflatır mı?

Antijen reseptörlerinin çeşitliliği üzerine yapılan çalışmalar, bağışıklık sisteminin çok fazla sayıda antijene cevap verme kapasitesine sahip olduğunu göstermektedir. Bununla birlikte, B- ve T- lenfositleri sürekli olarak yenilediği için, bir aşı hiçbir zaman bağışıklık sisteminin bir kısmını “tüketmez”.

Bağışıklık sistemi her gün yaklaşık 2 milyar yardımcı T lenfositini yenileme özelliğine sahiptir.

Bir bebeğin (infantın) bağışıklık sistemi, teorik olarak herhangi bir zamanda yaklaşık 10.000 aşuya cevap verme kapasitesine sahiptir. Bu bilgiyi kullanıldığında, bir infanta bir seferde 11 aşı uygulanırsa, aşılara yanıt vermek için bağışıklık sisteminin yaklaşık %0,1'i çalıştığı hesaplanmaktadır.

• Grip Aşısı Yapılmaması Gereken Bir Durum Var mıdır?

Tek yapılmaması gereken durum; daha önce aşuya veya bileşenlerine karşı anafilaksi gelişmiş olmasıdır.

Yumurta alerjisi veya aşı sonrası 6 hafta içinde Guillain Barre Sendromu geçirmiş olmak da mutlak bir kontrendikasyon değildir. Ancak bu kişilere influenza aşısı **fayda/zarar oranı** dikkatli gözetilerek, influenza komplikasyonu gelişme olasılığı yüksek kişilere yapılmalıdır.

TTB olarak, mevsimsel grip sezonu ve grip aşısı konusundaki taleplerimiz şunlardır:

- Grip aşısı herkese parasız yapılmalı; kimse satın almak zorunda bırakılmamalıdır
- Yeterli grip aşısı; aile sağlığı merkezleri, toplum sağlığı merkezleri ve ilçe sağlık müdürlüklerinde tedarik edilerek toplumun aşuya ulaşımı kolaylaştırılmalıdır.
- Grip aşısı ve grip hastalığı ile ilgili toplum bilgilendirilerek aşuya teşvik edilmelidir.
- Grip sürveyansı daha kapsamlı yapılmalı, toplanan bilgiler haftalık aralıklarla kamuoyuyla paylaşılmalıdır.
- Uygun sürveyans için yeterli alt yapılar (eğitim, test imkanları...) oluşturulmalıdır.

Türk Tabipleri Birliği Merkez Konseyi

Türk Tabipleri Birliği Pandemi Çalışma Grubu

Türk Tabipleri Birliği Merkez Konseyi

GMK Bulvarı Şehit Daniş Tunalıgil Sok. No: 2 / 17 - 23, 06570 Maltepe - Ankara / Türkiye
Tel: (+90 312) 231 31 79 | Faks: (+90 312) 231 19 52 - 53 | e-posta: ttb@ttb.org.tr | http://www.ttb.org.tr